

6 Wszystko najlepszego!

nach dem Befinden fragen ■ jemandem gratulieren ■
die Tageszeiten und Wochentage ■ die Grundzahlen von 20 bis 100

1 Co kupić na prezent?

a Was schenken Sie den Kursteilnehmern? Sprechen Sie.



książka



szalik



płyta kompaktowa / kompakt



koszula



album o Krakowie



róża



bombonierka



kosmetyki



bilety do opery



krawat



rękawiczki



czekolada



sweter



piesek



◆ Co dla Beaty?

● ...

◆ Co dla...?

39 b Agata und Adam sind zur Namenstagsfeier bei Jola eingeladen. Hören Sie.
Was schenken sie Jola?

Adam: Mam już wino dla Zbyszka, ale nie wiem co kupić Joli.

Agata: Może interesującą książkę albo album o Warszawie?

A może lepiej coś praktycznego, na przykład ciepły szalik i rękawiczki?

Adam: Doskonały pomysł, no i oczywiście bukiet pięknych kwiatów!



c **Üben Sie. Was schenken Sie diesen Personen? Sprechen Sie.**

- ◆ Ma Pan/Pani już prezent dla Marka?
- Nie, ale chcę kupić...



Marek



Marta



Tadeusz

2 Gratulacje!

40

a **Hören Sie, sprechen Sie nach und lesen Sie.**

Agata: Cześć Jola! Wszystkiego najlepszego z okazji imienin!
 Proszę, to dla ciebie. Dwadzieścia jeden czerwonych róż, rękawiczki i szalik.
 Jola: Dziękuję! O, jaki ładny prezent!
 Akurat nie mam ciepłych rękawiczek.
 Szalik też jest piękny! Siadajcie.
 Adam, czego się napijiesz?
 Adam: Piwa.
 Zbyszek: Agata, a ty?
 Agata: Ja wolę białe wino.

imieniny (Pl.)

Nominativ Pl.	Genitiv Pl.
czerwone róże	czerwonych róż
drogie kosmetyki	drogich kosmetyków

3, 4

b **Ergänzen Sie zuerst die Tabelle und dann den Text.**

Nominativ Sg.	Genitiv Pl.	Nominativ Sg.	Genitiv Pl.
<u>sweter</u>	<u>swetrów</u>	<u>rękawiczka</u>	<u>rękawiczek*</u>
<u>szalik</u>		<u>czekolada</u>	
<u>album</u>		<u>bombonierka</u>	
<u>sok</u>		<u>piwo</u>	

Paulina idzie na urodziny do Leszka i Przemka, ale nie ma jeszcze (prezenty) _____
 Oni nie lubią (kwiaty) _____, nie czytają (książki) _____, nie noszą
 (krawaty) _____ i nie lubią (drogie kosmetyki) _____.
 Nie chcą też (bilety) _____ do kina. Może kupić po prostu parę (płyty kompaktowe)
 _____ i kilka (modne koszule) _____?

5, 6

41

c **Namenstagsfeier. Hören Sie und kreuzen Sie an.**

	TAK	NIE		TAK	NIE
Aneta ma imieniny.	☐	☐	Marcin ma nowy krawat.	☐	☐
Aneta pije piwo.	☐	☐	Bożena pije sok jabłkowy.	☐	☐

* wegen der einfacheren Aussprache wird ein -e eingeschoben



d

Üben Sie.

A gratuliert zum Namenstag und überreicht ein Geschenk,
B bedankt sich und bietet etwas zu trinken an.

♦ Witam! Wszystkiego...

• ...

3

Rozmowa przy stole

42



Hören Sie und ergänzen Sie dann den Text.

Adam: Zbyszek, powiedz, co u ciebie nowego?

Zbyszek: Nic, wszystko po staremu. Jutro, w poniedziałek, muszę bardzo długo pracować, a we wtorek muszę jechać do Warszawy. A co u was słychać?

Agata: Nic specjalnego, wszystko w porządku. Ostatnio też mamy bardzo dużo pracy. Szczególnie Adam musi pracować czasem nawet w soboty i niedziele.

8, 9



Adam: No, ale dzisiaj mam wolne, dziś są przecież Joli imieniny! Jola, twoje zdrowie! Sto lat, sto lat...

Sto lat, sto lat! Niech ży-je ży-je nam.

Sto lat, sto lat! Niech ży-je ży-je nam.

Jeszcze raz, jeszcze raz, niech ży-je, ży-je nam.

Niech ży - je nam!

musieć (+ Infinitiv)

muszę	musimy
musisz	musicie
musi	muszą

iść pracować jechać ~~kupić~~ zrobić

Adam musi kupić prezent dla Joli, bo Jola ma dzisiaj imieniny.

Jola i Adam _____ codziennie długo _____,

ale dzisiaj mają wolne. Jutro Jola _____

do Poznania, a Adam _____ rano do pracy,

a potem _____ porządek w garażu.

10



4 Tydzień

a Mareks Kalender. Lesen Sie die Wochentage.

5. Maj poniedziałek <u>po południu - kino</u>	9. Maj piątek <u>przed południem - ważna konferencja</u>
6. Maj wtorek <u>wieczorem kurs niemieckiego</u>	10. Maj sobota <u>rano - sprzątanie,</u> <u>wieczorem - imieniny Małgorzaty</u>
7. Maj środa <u>wieczorem - koncert</u>	11. Maj niedziela <u>wieczorem - restauracja</u> <u>„Europejska”</u>
8. Maj czwartek <u>rozmowa z szefem</u>	

11 AB

b Ergänzen Sie die Wochentage und Tageszeiten.

W tym tygodniu Marek jest bardzo zajęty.
Jak zawsze codziennie rano idzie do pracy,
a we _____ ma kurs
niemieckiego. W _____
Marek ma ważną konferencję. W _____
musi iść na rozmowę do szefa. W _____
_____ Marek idzie na koncert.
W _____ musi sprzątać a
_____ idzie do Małgorzaty na imieniny.
W _____ ma wreszcie czas i wtedy
_____ może długo spać, a _____
idzie do restauracji na kolację.

Nom. Sg.	Nom. Pl.
tydzień	tygodnie

kiedy? = wann?

w poniedziałek	
we wtorek	rano
w środę	przed południem
w czwartek	w południe
w piątek	po południu
w sobotę	wieczorem
w niedzielę	



c Was machen Sie wann?

- ◆ Co Pan/Pani robi...
- W poniedziałek po południu...

12 AB



d Welchen Wochentag mögen Sie gerne? Welchen nicht?
Machen Sie eine Umfrage im Kurs.

- ◆ Jaki dzień Pan/Pani lubi?
- Jakiego dnia Pan/Pani nie lubi?

Ile osób lubi

poniedziałek?	☒	...wtorek?	☐	...środę?	☐	...czwartek?	☐
...piątek?	☐	...sobotę?	☐	...niedzielę?	☐		



5 Liczby 20 – 100

a Lesen Sie. Wie werden die Zahlen zusammengesetzt?

20

dwadzieścia

21

dwadzieścia jeden

22

dwadzieścia dwa

23

dwadzieścia trzy

24

dwadzieścia cztery

25

dwadzieścia pięć

26

dwadzieścia sześć

27

dwadzieścia siedem

28

dwadzieścia osiem

29

dwadzieścia dziewięć

30

trzydzieści

31

trzydzieści jeden

40

czterdzieści

41

czterdzieści jeden

50

pięćdziesiąt

60

sześćdziesiąt

70

siedemdziesiąt

80

osiemdziesiąt

90

dziewięćdziesiąt

99

dziewięćdziesiąt dziewięć

13 AB

b Rechnen Sie.

$$52 + 21 = \underline{\quad}$$

$$70 - 50 = \underline{\quad}$$

$$33 + 45 = \underline{\quad}$$

$$70 + 50 = \underline{\quad}$$

$$60 + 28 = \underline{\quad}$$

$$87 - 44 = \underline{\quad}$$

$$24 + 36 = \underline{\quad}$$

$$99 - 55 = \underline{\quad}$$



c Fragen und antworten Sie.

◆ Ile jest trzy razy trzydzieści?

○ ...

43



d Hören Sie und schreiben Sie die Zahlen.

a _____

b _____

c _____

d _____

e _____

f _____

g _____

h _____



e Wer kennt die Antworten? Fragen Sie.

Ile kosztują (mniej więcej) rękawiczki?

Ile kosztuje ładny sweter?

Ile kosztuje bilet do opery w Monachium / w Krakowie?

Ile kosztuje szampan?

Ile kosztują modne dżinsy?

Ile kosztuje jedwabny krawat?



1 Namenstag

Der Namenstag wird in Polen oft festlicher als der Geburtstag gefeiert.

Zu den populärsten weiblichen Vornamen gehören: *Lena, Julia, Maja, Zuzanna, Amelia* und *Aleksandra*. Die beliebtesten Vornamen für Männer sind *Jakub, Kacper, Filip, Jan, Michał, Szymon* und *Mateusz*.

Daneben gibt es zwei aktuelle Trends: traditionelle polnische Vornamen sind wieder in Mode gekommen. Mädchen werden wieder *Kinga, Antonina* oder *Karolina* genannt, die Jungen heißen *Antoni, Bartosz, Wojciech, Franciszek* und *Maciej*.

Zum anderen orientieren sich Eltern bei der Namensgebung an westlichen und amerikanischen Vornamen: *Patrycja, Oliwia, Nikola, Andżelika / Angelika, Patryk, Kewin, Oliwier, Alan* und *Kamil*.

Nur noch selten benutzt werden dagegen Vornamen wie *Ludwika, Bogumiła, Wiesława, Stanisława, Bronisława, Zdzisław, Czesław, Marian, Włodzimierz, Dionizy*.

Viele polnische Vornamen haben eine Entsprechung im Deutschen.

<i>Ewa</i>	→	Eva
<i>Krzysztof</i>	→	Christoph
<i>Elżbieta</i>	→	Elisabeth
<i>Paweł</i>	→	Paul
<i>Michał</i>	→	Michael

Welchen polnischen Vornamen entsprechen diese deutschen Vornamen?

Martin	→	_____
Katharina	→	_____
Andreas	→	_____
Margot	→	_____
Peter	→	_____
Ursula	→	_____

2 Handkuss

Es kommt immer noch vor, dass Damen in Polen mit Handkuss begrüßt und verabschiedet werden. Frauen sollten besonders im Winter daran denken und rechtzeitig den Handschuh ausziehen, wenn sie einem Mann die Hand zur Begrüßung reichen. Allerdings verliert der Handkuss immer mehr an Popularität.



1 Nasale Vokale

Im Polnischen gibt es die Vokale **ą** und **ę**. Von den ihnen nachfolgenden Konsonanten ist es abhängig, ob sie nasaliert werden.

2 Nasalierte Aussprache von ą und ę

Vor f, w, s, z, sz, ś, ź, rz, ż und im Auslaut:

ą wie *on* in *maison* (frz.) *saą, maż, moga*

ę wie *in* in *bassin* (frz.) *mięso, męża*

45 a Nasaliertes ą. Sprechen Sie nach.

z łazien**ką**, maj**ą**, nazywaj**ą** się, chc**ą**, jedz**ą**, pij**ą**, lubi**ą**, wola**ą**, id**ą**, książka

46 b Nasaliertes ę. Sprechen Sie nach.

mię**so**, czę**sto**, mę**ża**, bezmię**sne**, pan Wał**ę**sa

3 Nicht nasalierte Aussprache von ą und ę

ą und ę vor	p und b	etwa wie <i>om</i> bzw. <i>em</i>	z ą b, z ę by
	d, t, c, dz, cz und ś	wie <i>on</i> bzw. <i>en</i>	sk ą d, rę cz nik
	l und ł	wie ein offenes <i>o</i> bzw. wie ein <i>e</i> in <i>nett</i>	zacz ą ł, zacz ę li
	k und g	wie <i>on</i> in <i>Onkel</i> bzw. wie <i>en</i> in <i>Enkel</i>	pstr ą g, pi ę kny
	dź/dzi und ć/ci	wie <i>oń</i> bzw. <i>eń</i>	wzi ą ć, wsz ę dzie

Am Wortende wird das **ę** in der Umgangssprache als *e* wie in *warte* ausgesprochen: chwilecz**ę**.

48 a Sprechen Sie nach.

pieni**ą**dze, pi**ą**tek, rę**cz**nik, sk**ą**d, poł**ę**dwica, dok**ą**d, zaj**ę**ty, wi**ę**cej, w porz**ą**dku

49 b Was hören Sie: *e* oder *eń*? Sprechen Sie nach und markieren Sie das *eń*.

1, 2 **AB** prosz**ę**, troch**ę**, pi**ę**ć, wol**ę**, w sobot**ę**, mog**ę**, dziewię**ć**, w środ**ę**, musz**ę**, id**ę**, wsz**ę**dzie, pij**ę**

1 Der Genitiv Plural – Substantiv

	Nominativ Sg.	Genitiv Pl.
m	dom	domów
m	talerz	talerzy
m	dzień	dni
f	osoba	osób
f	noc	nocy
n	okno	okien
n	muzeum	muzeów

Der Genitiv Plural wird verwendet

- nach *ile, kilka, parę, dużo, mało*. → *Tu **jest** dużo domów.*
- bei Mengenangaben nach den Zahlen 5-21, 25-31, 35-41, ... → *Tu **jest** pięć domów.*

Das Verb steht dabei in der 3. Person Singular.

7.2 GR

7 AB

2 Der Genitiv Plural – Adjektiv und Pronomen*

	Nominativ Sg.	Genitiv Pl.
m	dobry	dobrych
m	ten	tych
m	mój	moich
f	dobra	dobrych
f	ta	tych
f	moja	moich
n	dobrze	dobrych
n	to	tych
n	moje	moich

2.1 GR

4 GR

3 Die Verben *musieć* und *jechać* – Präsens

musieć	jechać
muszę	jadę
musisz	jedziesz
musi	jedzie
musimy	jedziemy
musicie	jedziecie
muszą	jadą

In der Konjugation von *jechać* tritt eine Änderung im Wortstamm auf.

* außer Personalpronomen

Umschlagskarte: © Digital Wisdom

S. 4: links © iStock/ewg3D; rechts © iStock/nightman1965

S. 5: Warschau © Thinkstock/iStock/KavalenkavaVolha; Würfel © Thinkstock/Wavebreakmedia Ltd; Hörnchen © fotolia/Christian Jung

S. 6: Restaurant © PantherMedia/LeeSnider; Würfel © Thinkstock/Wavebreakmedia Ltd; Tuchhallen © Thinkstock/iStock Editorial/Meinzahn

S. 7: Frau © iStock/Squaredpixels; Universität © Thinkstock/iStock/rogmar

S. 8: oben von links © fotolia/Minerva Studio; © iStock/william87; unten von links © Glow Images/Imagesource/suedhang; © fotolia/djile

S. 9: Mann © iStock/Ocskaymark; Frau © irisblende.de

S. 10: Frau © irisblende.de; Mann © iStock/Ocskaymark

S. 12: oben von links © fotolia/HappyAlex; © Angelika Gajkowski; © Thinkstock/Fuse; unten von links © Thinkstock/iStock/satori13; © D-foto/Bernd Lammel; Bier © Thinkstock/iStock/nitrub; Kaffee © fotolia/Stocksnapper; Noten © Thinkstock/iStock/bubaone

S. 13: Familie © Thinkstock/Wavebreak Media; Curie/Chopin © Thinkstock/Photos.com; Wałęsa © Thinkstock/Getty Images News/Sean Gallup; Szyborska © dpa Picture-Alliance/Arne Dedert; Wojtyła © Getty Images/Mondadori Portfolio/Grzegorz Galazka; Lem © laif/SZ Photo/Friedrich, Brigitte

S. 14: Zitrone © iStock/mydoc3737; Bus © Thinkstock/iStock Editorial/Tramino

S. 16: Tankstelle © Thinkstock/iStock Editorial/fotokon; Straßenschild © Danuta Malota, Neubiberg; Mann © Thinkstock/iStock/SurkovDimitri; Post © ddp images

S. 17: © Thinkstock/iStock/neirfy

S. 19: © Thinkstock/iStock Editorial/AuthenticCreations

S. 22: Warschau © Hueber Verlag, München/Slawomir Krajewski; Stettin © fotolia/Maciej Bledowski

S. 24: 1 © Thinkstock/iStock/PeJo29; 2 © Thinkstock/iStock/Radist; 3 © iStock/alicat; 4 © iStock/MarcusPhoto1; 5 © iStock/ewg3D; 6 © iStock/nightman1965; 7 © Thinkstock/iStock/KavalenkavaVolha; 8 © Thinkstock/iStock/DimitarOmi; 9 © Thinkstock/Monkey Business Images; 10 © Thinkstock/iStock/rilueda; 11 © Thinkstock/iStock Editorial/AuthenticCreations; 12 © PantherMedia/1000words-images; 13 © Thinkstock/iStock/Gajus

S. 25: Frau © fotolia/contrastwerkstatt; Personalausweis © fotolia/Pio Si

S. 29: Frau © Thinkstock/iStock/BartekSzewczyk; Landschaft © iStock/alga38; Apartments/Hotel/Hütte © iStock/ewg3D; Geld © Thinkstock/iStock/holbinski

S. 32: Spielfiguren © fotolia

S. 33: Würfel © Thinkstock/Wavebreakmedia Ltd

S. 34: oben von links © Thinkstock/Ablestock.com; © fotolia/Christian Jung; © Thinkstock/Wavebreakmedia Ltd; © Thinkstock/iStock/LeventKonuk; Mitte von links © fotolia/Birgit Reitz-Hofmann; © Thinkstock/iStock/PetrMalyshev; © Thinkstock/iStock/Frans Rombout; © Thinkstock/iStock/Scrambled; unten von links © Thinkstock/iStock/travellinglight; © iStock/ma-k; © Thinkstock/iStock/Anton Prado PHOTOGRAPHY; © fotolia/Mara Zemgaliete; © iStock/KateLeigh

S. 35: Saft © iStock/KateLeigh; Kaffee © fotolia/Stocksnapper; Milch © Thinkstock/iStock/anna1311; Gedeck © Danuta Malota, Neubiberg

S. 36: oben von links © Thinkstock/Wavebreakmedia Ltd; © Thinkstock/iStock; © Thinkstock/iStock/anna1311; © fotolia/Leonid Nyshko; Mitte von links © Thinkstock/iStock/ojogabonitoo; © Thinkstock/PhotoObjects.net/Hemera Technologies; unten von links © Thinkstock/iStock/Viktar; © fotolia/exopixel

S. 37: Marek © iStock/Shelly Perry; Janek © PantherMedia/Wavebreakmedia Ltd.; Urszula © Thinkstock/Photodisc/Life-sizeImages; Tee © Thinkstock/iStock/karandaev

S. 38: © Danuta Malota, Neubiberg

S. 39: © Thinkstock/iStock/Kobyakov

S. 40: Rad © iStock/Reinhold Foeger; Brille © iStock/deepblue4you

S. 42: © Thinkstock/Stockbyte/George Doyle

S. 43: 1 © Thinkstock/iStock/Pat_Hastings; 2 © Thinkstock/iStock/Elena_Danileiko; 3 © Thinkstock/iStock/bhofack2; 4 © Thinkstock/iStock/Yulia_Davidovich; 5 © Thinkstock/iStock/Dar1930; 6 © Thinkstock/iStock/8vFanl

S. 44: Wein © Thinkstock/iStock/Pascal Luijpen; Restaurant © fotolia/juniart

S. 46: © fotolia/juniart

S. 47: Restaurant © PantherMedia/LeeSnider

S. 50: oben von links © iStock/ajt; © iStock/bonetta; © fotolia/StockPhotosArt; © iStock/ARSELA; Mitte von links © fotolia/Sergii Figurnyi (Krakau); © Thinkstock/Hemera/Jan Hanus (Buch); © iStock/workinc; © Thinkstock/iStock/Tatyana Nyshko; © Thinkstock/Photodisc/Thomas Northcut; © Thinkstock/Hemera/Gediminas Zalgevicus; unten von links © fotolia/Birgit Reitz-Hofmann; © iStock/garysludden; © Thinkstock/iStock/CreativeBrainStorming; © fotolia/Alexandra Karamyshev; © iStock/GlobalP

S. 51: von links © fotolia/nyul; © iStock/DRB Images, LLC; © iStock/Johnny Greig

S. 53: © iStock/Monkey Business Images

S. 54: Krawatte © fotolia/Birgit Reitz-Hofmann; Handschuhe © iStock/garysludden; Pullover © fotolia/Alexandra Karamyshev

S. 55: Rose © iStock/workinc; Handkuss © iStock/simazoran

- S. 58:** Geschenk © Thinkstock/Zoonar/P.Malyshev; Buch © iStock/ajt; Menü © iStock/xfestock; Tee © Thinkstock/iStock/karandaev; Bier © Thinkstock/iStock/nitrub; Krawatte © fotolia/Birgit Reitz-Hofmann; Flasche © iStock/karandaev; Kuchen © Thinkstock/iStock/hopsalka; Brötchen © Thinkstock/Wavebreakmedia Ltd; Pullover © fotolia/Alexandra Karamyshev; Käse © Thinkstock/iStock/Frans Rombout
- S. 59:** Messer, Gabel, Löffel © Thinkstock/iStock/karandaev; Handschuhe © iStock/garysludden; Blumenstrauß © iStock/PetrePlesea; Jeans © Thinkstock/iStock/Chamille-White; Eis © Thinkstock/iStock/Madllen; Hörnchen © fotolia/Christian Jung; Salz und Pfeffer © Thinkstock/iStock; Hemd © iStock/ARSELA; Eier © Thinkstock/iStock/Scrambled; Rotwein © Thinkstock/iStock/Pascal Luijpen; Schal © iStock/bonetta; Würfel © Thinkstock/Wavebreakmedia Ltd; Spielfiguren © fotolia
- S. 60:** 1 © Thinkstock/iStock/RG-vc; 2 © Thinkstock/iStock/mariusz_prusaczyk; 3 © Thinkstock/iStock/ironstealth; 4 © Thinkstock/iStock
- S. 61:** © iStock/robass
- S. 62:** © mauritius images/Photononstop
- S. 63:** © iStock/Squaredpixels
- S. 65:** Bernstein © fotolia/amphotolt; Käse © fotolia/Marek Gaidukevic
- S. 66:** 1 © fotolia/Ruslan Kudrin; 2 © fotolia/Alexandra Karamyshev; 3 © Thinkstock/iStock/gemenacom; 4 © fotolia/demidoff
- S. 67:** Schuhe © fotolia/slowcentury; Tuchhallen © Thinkstock/iStock Editorial/Meinzahn
- S. 70:** Franciszek © Thinkstock/iStock/Poike; Helena © Thinkstock/iStock/nyul; Marta © Thinkstock/iStock/Johnny Greig; Piotr © Thinkstock/iStock/Cameron Whitman; Maria © iStock/GlobalStock; Tadeusz © iStock/Daniel Laflor; Renata © Thinkstock/iStock; Halina © Thinkstock/iStock/Kobyakov; Ireneusz © fotolia/ulchik74; Danuta © Thinkstock/iStock/zigarrenschachtel
- S. 71:** © iStock/monkeybusinessimages
- S. 72:** oben von links © iStock/IS_ImageSource; © iStock/IPGuttenbergUKLtd; © iStock/SolStock; © fotolia/Africa Studio; unten von links © iStock/PacoRomero; © Thinkstock/iStock/Alexander Rath
- S. 75:** © Thinkstock/iStock/rogner
- S. 78:** Christbaum © Thinkstock/iStock/vnlit; Kerzen © Thinkstock/iStock/MayerKleinostheim; Geschenke © iStock/canismaior; Stern © fotolia/snyggg; Engel © Thinkstock/iStock/ppart; Eis © Thinkstock/iStock/Larib; Schneemann © Thinkstock/iStock/Jitalia17; Krippe © iStock/lisafx; Christbaumkugel © Thinkstock/iStock/Hyrma; Schlitten © fotolia/by-studio; Kirche © Thinkstock/iStock/jgroup; Fisch © Thinkstock/iStock/irakite
- S. 80:** Geschenk © Thinkstock/iStock/zokru; Paar © PantherMedia/Fabrice Michaud
- S. 81:** Frau © Thinkstock/iStock/m-imagephotography; Stern © fotolia/snyggg
- S. 82:** Kuchen © fotolia/teressa; Osternest © Thinkstock/iStock/TeresaKasprzycka; Eier © Thinkstock/iStock/darios44; Paar © Thinkstock/iStock/DGLimages
- S. 83:** Illustration © Thinkstock/liquidlibrary/Dynamic Graphics; Kuchen © Thinkstock/iStock/TeresaKasprzycka
- S. 114:** von links © iStock/Michal Krakowiak; © iStock/ewg3D (2x)
- S. 115:** von links © fotolia/whitelook; © Thinkstock/iStock/Mariusz + Źwitulski; © Thinkstock/iStock/filipw
- S. 119:** © fotolia/nyul
- S. 120:** © fotolia/Sergii Figurnyi
- S. 121:** 1 © iStock/Tramino; 2 © Thinkstock/iStock/Kuzmik_A; 3 © fotolia/Jag_cz; 4 © iStock/mydoc3737; 5 © Thinkstock/iStock Editorial/Tramino
- S. 128:** 1 © iStock/Sashkinw; 2 © iStock/scanrail; 3 © iStock/sdominick; 4 © iStock/sbayram
- S. 133:** 1/2 © iStock/mattjeacock; 3 © Thinkstock/Hemera/Rosmizan Abu seman; 4 © Thinkstock/iStock/holbinski
- S. 135:** 1 © Thinkstock/iStock/Catherine Yeulet; 2 © iStock/Ben-Schonewille; 3 © iStock/Yarinca; 4 © iStock/Cathy Yeulet; 5 © iStock/bobbieo
- S. 137:** Smartphones © Thinkstock/iStock/Maksim Kabakou
- S. 143:** © fotolia/juniart
- S. 149:** 1 © iStock/PetrePlesea; 2 © iStock/leszekglasner; 3 © iStock/garysludden; 4 © Thinkstock/iStock; 5 © fotolia/Birgit Reitz-Hofmann
- S. 157:** oben von links © Thinkstock/iStock/hopsalka; © Thinkstock/iStock/Madllen; © Thinkstock/iStock/bajinda; © Thinkstock/iStock/Andrey Eremin; Mitte von links © Thinkstock/iStock/vikif; © Thinkstock/iStock/Viktar Malyschchyts; © Thinkstock/iStock/cynoclub; © Thinkstock/iStock/fabioderby; unten von links © Thinkstock/iStock/rgbdigital; © Thinkstock/iStock/nitrub; © Thinkstock/iStock/tpzijl; © Thinkstock/iStock/CreativeBrainStorming
- S. 160:** Illustration © Thinkstock/iStock/Val_Iva
- S. 165:** 1 © Thinkstock/iStock/Givaga; 2 © Thinkstock/iStock/BONNINSTUDIO; 3 © Thinkstock/iStock/Andrey Eremin; 4 © Thinkstock/iStock/AhLamb; 5 © Thinkstock/iStock/terex; 6 © Thinkstock/iStock/Scrambled; 7 © Thinkstock/iStock/zhaubasar; 8 © Thinkstock/Hemera/Gediminas Zalgevicus
- S. 169:** 1 © iStock/CostinT; 2 © Thinkstock/iStock/Rawpixel Ltd; 3 © Thinkstock/iStock/bubaone; 4 © iStock/leszekglasner; 5 Umschlag © Hueber Verlag, München, Foto © fotolia/nkarol; 6 © Thinkstock/iStock/LiliGraphie; 7 © Thinkstock/iStock/Gajus; 8 Umschlag © Hueber Verlag, München, Foto © Getty Images/Photodisc/Pando Hall